THE LINGUISTIC CALQUE AS A MODERN MEAN OF ENRICHING THE PERSIAN LANGUAGE

Irina Erhan

PhD Student, The National School of Political Sciences and Public Administration

Abstract: This article will explore the narrative of Arab diplomacy in terms of adapting its values to the Western cultural patterns, which have often been the source of the unpardonable drifts of westernised Arab intellectuals accused of acculturation.
Our analysis provides an understanding of how these Western values have transformed the Muslim diplomacy, because many Arab diplomats, trained in the Western world, have adopted a modern speech and a distinctive attitude, considered more effective in achieving national interest, but with linguistic, religious and identity culture consequences.
With a particular focus on how Islam and the Arabic language tend to be moral and intellectual weapons against the Western cultural invasion and as tools for recovering the lost identity, this article will examine the consequences of the Arab-Islamic world's trajectory from the colonial status to the nation-state. The territory of Islam now appears to be marked by Western hostility and ideologies, as well as by diplomatic strategies dictated by the precise interests of each Arab state.
In the research activity, we will appeal to an analytical approach to the Arab diplomacy, integrating the main concepts and theories of the Arab diplomatic discourse and highlighting how the Arab diplomacy has adopted rules incompatible with religion, with the desire of aligning itself to the Western diplomatic model.

Keywords: culture, Arab diplomacy, Muslim territory, etiquette, islam

Introducere

Prezentul articol îşi propune analiza manierei în care diplomația arabă a adoptat modele exogene, abandonând regulile şi interesele islamului, cu consecinţe în planul îndepărtării de religie, și supunându-se necondiționat direcțiilor politice occidentale, care au atras convenții și tratate politice în dezavantajul lumii arabe.
În cadrul documentării ştiinţifice, am recurs la literatura de specialitate, la lucrările consacrate ale unor islamologi şi orientalişti, precum ”La diplomatie en terre d’Islam” a lui Abdelaziz Mohamed Riziki, care tratează istoria relaţiilor diplomatice dintre teritoriul islamului şi celelalte entităţi politico-militare. Studiul lui Abdelaziz Mohamed Riziki oferă o perspectivă analitică şi critică asupra diplomaţiei arabe, făcute de un autor arab, dar care a recurs, în analiza sa, la metoda critică, specifică şcolilor occidentale de analiză. De asemenea, nu au fost neglijate lucrarea ”A la mémoire du Prophète arabe” a lui Michel Aflak, care aduce în prim-plan emergența figurii intelectualului arab, intim legat de contextul sociopolitic arab și animat de dorința de a fi un purtător de cuvânt liber al năzuințelor naționaliste arabe.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4070 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:11 UTC)

Pe de altă parte, în secolul al XIX-lea, din cauza procesului de colonizare, un anumit tip de mimetism a favorizat înclinația către comportamente sociale și cultuale occidentale și către o poluare și forțare a capitalului cultural, acestea producând metamorfoze în planul tradițiilor și cutumelor locale. Depășind izolarea autoimpusă în granițele Cuvântului lui Dumnezeu și formele tradiționale ale civilizației Orientului Apropiat, lumea arabo-islamică a trecut la asimilarea rapidă a fenomenelor culturale occidentale, înțeleasă ca instrument de modernizare, intelectualii musulmani formați în Occident începând să perceapă religia ca sursă de alienare, care pune stăpânire pe spirit și căruia nu îi mai permite să evolueze.

Astfel, pe fondul divizării şi transformării în simple colectivităţi locale, odată cu secolul al XIX-lea, națiunea arabă a pierdut drepturile de a se implica în activitatea diplomatică, puterile coloniale europene confiscând relațiile diplomatice arabe și impunând popoarelor dominate propriile referinţe culturale, religioase, economice şi politice.

Secolul XX a adus cu sine noi mutații în plan ideologic, Orientul Mijlociu devenind un areal al crizelor sistemice care au condus la fragilizarea și fragmentarea regiunii. Miză a Războiului Rece, lumea arabo-islamică a devenit zonă de interes și influență a marilor puteri, care au reușit să înăbușe orice tentativă de renaștere temporară a visului unității arabe și a nealinierii. În această ecuație,

Procesul de decolonizare aduce cu sine emanciparea politică, socială și economică, care motivează curentul naționalist să remodeleze profilul politic și cultural al societății arabo-islamice. Prevalându-se de apartenența la religia creștină, Michel Aflaq tratează islamul ca esență și suflet al unității lumii arabe, ca ”cea mai bună expresie a dorinței de eternitate și universalitate a națiunii arabe”, militând pentru abandonul stagnării și decadenței impuse de Occident pentru că ”există un divorț între gândire și acțiuni, între limbă și inimă” și pentru ca ”sângele nostru nobil și glorios să curgă din nou în vinele noastre”. (Aflak, 2013)

De asemenea, pe fondul conflictelor din ce în ce mai numeroase între ţările arabe însele, dar şi cu cele nonmusulmane, servilismul în faţa Occidentului a devenit o constantă a diplomaţiei statelor arabe, acestea negociind acorduri în propria defavoare şi creând organisme şi entităţi juridice după modelul occidental.

Contexte sociopolitice în spațiul islamic în secolul al XIX-lea și perioada colonială

Secolul XIX este marcat definitiv de hegemonia Occidentului în Imperiul Otoman, impactul economic şi militar al Europei, dublat de crizele profunde care au marcat Imperiul Otoman şi teritoriile arabe înglobate, conducând la o transformare radicală și deschizând o nouă eră în propria istorie, inclusiv în diplomaţie, puterea musulmană devenind dependentă de continentul european odată cu recunoaşterea superiorităţii Vestului, în decursul secolului al XIX-lea.

Odată cu secolul al XIX-lea, ruptura diplomației arabe de islam a devenit evidentă, din cauza diverselor forme de occidentalizare și a manierei insidioase a țărilor occidentale de a se infiltra în teritoriul islamului prin activități comerciale promovate de agenții consulari, al căror rol era, în realitate, de a destabiliza și submina zonele în care erau acreditaţi. (Riziki, 2005: 279)

Impulsionat de capitulații și de reformele *„Tanẓīmāt”*[1], care impun laicizarea sistemului juridic și occidentalizarea regimului politic și social, naționalismul arab ia naștere pe fondul contestării administrației otomane, fragilizată de dezvoltarea națiunilor europene. Apare astfel

[1] În traducere, ”reorganizări, reforme” (*cf* Wehr, 1980: p. 978), acesta (1839 - 1876) sunt consecința ingerințelor insistente ale occidentalilor, care s-au soldat cu o serie de reforme la toate nivelurile societății, inclusiv cu apariția (1840) a unui nou Cod Penal de inspirație franceză.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4070 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:11 UTC)

sentimentul ”recunoașterii mândriei arabe” care dă naștere acestui protonaționalism arab, animată, cu precădere, de burghezia și intelectualitatea creștină.

În timpul perioadei coloniale, teritoriile arabe şi-au pierdut dreptul de a avea propria reprezentare în relaţiile internaţionale, întrucât o colonie nu beneficiază de personalitate internaţională şi nici nu are un ministru al afacerilor externe, reprezentarea internaţională a coloniei fiind asigurată de către statul colonizator. (Riziki, 2005: 301)

În coloniile sale, Marea Britanie a acţionat în acelaşi mod, niciuna dintre acestea neavând dreptul la reprezentare diplomatică, toate prerogativele fiind preluate de către Londra. Un caz singular l-a reprezentat Egiptul, care, deşi ocupat de armatele britanice, nu a fost transformat în colonie, ci a continuat să fie o provincie a Imperiului Otoman, chiar dacă autorităţile de la Istanbul nu au deţinut nicio influenţă asupra provinciei. Dinastia lui *Muḥammad ᶜAlī*[2] a rămas în fruntea Egiptului, în calitate de vicerege, însă sediul unei misiuni diplomatice la Cairo se numea *„agenţie”,* iar ambasadorul era *„ministru”.* (Brusanowski, 2009: 198)

Colonialismul a reprezentat un obstacol în participarea majorităţii statelor musulmane la crearea Organizaţiei Naţiunilor Unite şi a dreptului internaţional, nicio ţară sau entitate statală arabă absentând de la Convenţia de la Havana, din anul 1928, în cadrul căreia au fost elaborate regulile diplomaţiei și reper fundamental în domeniul instituirii relaţiilor internaţionale.

Tentative de aliniere a statelor arabe la modelul diplomatic occidental

Odată cu dobândirea independenţei, ţările arabe nu au fost capabile să se debaraseze de mentalitatea şi principiile coloniale, anumite aspecte ale acestei influenţe[3] fiind în contradicţie totală cu regulile islamului, iar, în absenţa unei voinţe politice reale, cancelariile arabe s-au aliniat la modelul diplomatic promovat de fostele puteri coloniale, fără a-l adapta la contextul islamic local.

În prezent, ţările arabe recurg la un acord sau *„agreement”* în momentul în care numesc sau primesc diplomaţi, chiar şi arabi, în conformitate cu Convenţia de la Havana şi prin Convenţia de la Viena, din anul 1961, deşi un astfel de formalism nu s-a aplicat niciodată în teritoriile islamului clasic. Însă dreptul internaţional modern prevede ca acreditarea diplomatului străin să poată fi respinsă fără ca statul acreditar să-şi motiveze decizia. Cancelariile arabe pot refuza anumiţi diplomaţi străini din motive religioase sau din considerente politice, chiar dacă această decizie contravine preceptelor *Sunna*, un exemplu fiind Arabia Saudită, care, în anul 1968, a refuzat să accepte numirea lui Horace Philips ca ambasador al Marii Britanii la Jeddah, sub pretextul că era evreu. (www.telegraph.co.uk)

Pe de altă parte, ambasadele statelor arabe nu se mai raportează la apărarea islamului, ci la activităţile stipulate şi definite în Convenţia de la Viena, din anul 1961, or referirile la reglementările islamice absentează din articolele Convenţiei, iar, în prezent, orice tendinţă de a face trimitere la islam este considerată de Occident drept o derivă în favoarea terorismului internaţional. Diplomatul arab nu mai reprezintă *„ʾUmma”* ci statul–naţiune sau un suveran.

În ceea ce priveşte protejarea intereselor arabe, diplomaţiile statelor arabe au devenit partizane ale intereselor occidentale în regiune, invazia Kuwaitului de către Irak, în data de 02 august 1990, nefiind soluţionată la nivelul comunităţii arabe, ci la nivel global.

Funcţia de informare în diplomaţie este, deseori, confundată cu spionajul sau cu imixtiunea unor diplomaţi arabi în afacerile statelor în care sunt acreditaţi, iar în ceea ce priveşte

[2] (1769 – 1849), de origine albaneză, vicerege al Egiptului (1804-1849). Este considerat fondatorul Egiptului modern, pe care a reuşit să-l transforme într-o putere regională pe care o vroia succesoare a Imperiului Otoman. (*cf* Brusanowski, 2009: 198)

[3]Societatea arabă a preferat să împrumute forme occidentale fără a realiza că imitarea celuilalt este ineficientă şi duce la alienare

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4070 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:11 UTC)

promovarea relaţiilor de prietenie între statul acreditant şi cel acreditat, se constată şi în prezent că există tensiuni chiar la nivelul comunităţii arabe, Siria şi Libanul nu au avut relaţii diplomatice până în luna decembrie 2008, când a fost deschisă prima ambasadă a Siriei la Beirut, conducerea misiunii diplomatice fiind asigurată de prim-secretarul Ambasadei.

Statutul acordat diplomaţilor arabi este cel instituit de Convenţia de la Viena, din anul 1961, şi de dreptul internaţional occidental, pe când în islamul clasic nu erau fixate distincţii între trimişi, aceştia fiind doar mesageri fideli ai mesajului. În actualul drept internaţional, imunitatea diplomatică poate fi ridicată în momentul în care beneficiarul este vinovat de un act pedepsit de drept, pe când în diplomaţia Profetului şi a califilor săi imunitatea diplomatică era absolută.

Prin aderarea la Organizaţia Naţiunilor Unite şi prin crearea de cadre de negociere calchiate după cele occidentale, statele arabe au preferat să se alinieze la modelul occidental, cu riscul de a încălca anumite principii morale islamice sau de a fi umilite. Începând din anul 1948, de la crearea Statului Israel, şi până în prezent, ONU este acuzată, de către lumea arabă, de ostilitate faţă de islam şi partizanat american, deşi toate ţările arabe sunt membre ONU, dar nu membre permanente în Consiliul de Securitate.

Statele situate în teritoriile islamului au creat cadre de negociere proprii, din dorinţa de a reinventa organizaţii comunitare şi modele europene de gestionare a relaţiilor internaţionale, de a inova noi forme locale şi regionale de responsabilitate politică, de a promova zone de dezvoltare sau resurse şi capacităţi proprii şi de a corespunde aspiraţiilor tinerelor state arabe independente de a se elibera de colonialism, de a se constitui într-un factor de echilibru mondial, cu un rol major pe eşichierul internaţional, şi de a oferi popoarelor arabe un for de consultare. Astfel, au apărut Liga Statelor Arabe, Organizaţia Conferinţei Islamice, Consiliul de Cooperare al Statelor Arabe din Golf şi Uniunea Maghrebului Arab.

Influenţa culturii europene asupra diplomatului arab

În diplomaţia arabă, fiecare stat a recurs la forme şi formule proprii, cele mai multe îndepărtându-se de islamul clasic şi imitând pe cel utilizat în cancelariile occidentale. Cele care au fost colonii franceze reproduc modelul de la Champs Elysée, iar cele care au fost colonii britanice preferă să împrumute stilul de la Londra.

Statele arabe îşi redactează anumite documente diplomatice în limba arabă, iar unele dintre acestea copiază modelul occidental, erijat în referinţă universal valabilă, însă există documente diplomatice care sunt elaborate în limbile franceză şi engleză, într-un stil propriu. (Al-ᶜādah, 1986: Muqaddima)

Dacă în secolul al VII-lea, conducătorii musulmani copiau modelul protocolului diplomatic practicat în Persia şi Bizanţ, secole mai târziu, statele arabe au încercat să imite ceremonialul occidental.

Începând cu secolul al XX-lea, protocolul este încredinţat unui organism de stat compus din specialişti formaţi, de cele mai multe ori, în universităţi occidentale, care au implementat aceeaşi etichetă şi în diplomaţia islamică. În prezent, o serie de statele arabe preferă protocolul occidental, ale cărui anumite aspecte sunt incompatibile cu islamul, şefi de stat, miniştri şi personalităţi de rang înalt toastând public cupe de băuturi alcoolice sau consumând carne de porc în cadrul unor ceremonii diplomatice din dorinţa de a se alinia modelului occidental. Chiar dacă alcoolul consumat în public este interzis în statele Golfului Persic, totuşi în Qatar, în cadrul reuniunii Organizaţiei Mondiale a Comerţului din anul 2001, miniştrii qatarioţi au preferat să se afişeze în public, în prezenţa camerelor de televiziune, ciocnind cupe de şampanie cu invitaţii occidentali, deşi Coranul condamnă consumul de vin şi porc:

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4070 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:11 UTC)

O, voi ce credeţi! Vinul, jocurile de noroc, pietrele înălţate şi săgeţile de ghicit sunt o întinare şi o lucrare a Diavolului. Feriţi-vă de ele! (Coran, V: 90)[4]

El v-a oprit pe voi doar de la mortăciune, sânge, carne de porc şi ceea ce a fost înjunghiat în numele altuia decât Dumnezeu. […] (Coran, II: 173)

Arabii alienaţi cultural sunt descrişi, într-o manieră sarcastică, drept *„arabo-ricani”,* afixul *„rican”* fiind folosit pentru *„american”:*

”(…) numeroşi arabi vorbesc araba pentru a părea autentici, dar folosesc engleza americană în afaceri pentru a părea mai moderni. Aceştia sunt arabo-ricanii. Hiperactivi şi deseori influenţi în interiorul comunităţii noastre, aceşti redutabili paraziţi au irupt în era petrolului. (Riziki, 2005: 294)

După obţinerea independenţei, statele arabe şi-au adaptat valorile la scheme culturale occidentale, chiar dacă au fost atât de contestate chiar şi în ţara de origine, or acest model a reprezentat, de cele mai multe ori, sursa derivelor impardonabile ale intelectualilor occidentalizaţi, acuzaţi de aculturaţie.

Aceşti diplomaţi formaţi în spaţiul occidental au adoptat, de cele mai multe ori, un discurs de *„tip modern”*, considerat mult mai eficient în realizarea interesului naţional, şi au militat consecvent pentru marginalizarea limbii arabe ca mijloc de comunicare diplomatică şi pentru restrângerea valorilor religioase islamice în sfera privată a familiei, conducând, în anumite cazuri, la pierderea propriei identităţi.

Ignorată şi dispreţuită în perioada colonială de către Occident, limba arabă a fost tratată cu scepticism de către intelectualii occidentalizaţi, atitudine care explică astfel producţia literară în limba franceză în Algeria, Maroc şi Tunisia. Această înrădăcinare a alienării culturale reprezintă principala cauză a rupturii dintre islam şi diplomaţia statelor arabe, situaţie inexplicabilă într-un teritoriu care dispune de valori susceptibile a-i servi drept armă intelectuală şi morală împotriva unei invazii culturale occidentale incontrolabile şi, de multe ori, distructive.

În această ecuaţie, islamul ar fi putut juca un rol decisiv de anulare a acestei alinieri culturale, de a se constitui într-o barieră de protecţie faţă de invazia occidentală, în timp ce limba ar fi putut deveni un mijloc defavorizant al tuturor derivelor, indiferent de natura acestora, cu implicaţii majore asupra diplomaţiei culturale arabe.

Concluzii

Justificată de relaţia dintre spiritual şi temporal, diplomaţia islamică este produsul moştenirii culturale şi religioase a spaţiului arab, califii, în dubla lor calitate de garanţi ai dogmei şi legilor islamice şi de instrument de exercitare a autorităţii, contribuind decisiv la consolidarea diplomaţiei islamice prin continuarea operei Profetului şi prin plasarea factorului religios în centrul diplomaţiei.

Secolul al XIX-lea a reprezentat, pentru teritoriul islamului, etapa derutei şi a profundelor contradicţii, ca urmare a colonizării şi dominaţiei, cu consecinţe nefaste durabile asupra diplomaţiei statelor arabe, care a implicat aplicarea unor norme incompatibile cu religia, din dorinţa de a se alinia la modelul diplomatic occidental.

După obţinerea independenţei, statele arabo-islamice au promovat o diplomaţie formată din decizii şi acţiuni a căror comprehensiune nu se raporta la islam, iar, pe fondul conflictelor din ce în ce mai numeroase între ţările arabe însele, dar şi cu cele nonmusulmane, servilismul în faţa Occidentului a devenit o constantă a diplomaţiei statelor arabe, acestea negociind acorduri în propria defavoare.

[4]Pentru traducerea versetelor coranice am folosit Coranul în traducerea profesorului George Grigore

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4070 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:11 UTC)

Diplomaţia arabă trebuie studiată din perspectiva relaţiei dintre regulile islamului şi dreptul internaţional impus de Naţiunile Unite, dat fiind că există percepţii diferite asupra înţelegerii conceptelor de „suveranitate", „etichetă" sau a binomului „stat - religie".

BIBLIOGRAPHY

1. ***2003. *Coranul* (traducere: George Grigore). Istanbul: Çağri Yayinlari.
2. Aflak, Michel. (2013). *A la mémoire du Prophète ara*be. Paris: Ellipses
3. Riziki, Abdelaziz Mohamed. 2005. *La diplomatie en terre d'Islam*. Paris: L'Harmattan
4. Brusanowski, Paul. 2009. *Religie şi stat în Islam.* Bucureşti: Herald
5. Fawq Al-ᶜādah, Samūḥī. 1986. *A Dictionary of Diplomacy and International Affairs. English – French – Arabic*. Librairie Du Liban: Beirut
6. Wehr, Hans. 1980. *A Dictionary of Modern Written Arabic* (editor: J. Milton Cowan). Londra: MacDonald & Evans Ltd.
7. ***The Telegraph. *Sir Horace Phillips*. 26.03.2004. regăsit la adresa web *http://www.telegraph.co.uk/news/obituaries/1457733/Sir-Horace-Phillips.html*

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4070 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:11 UTC)